

Odborné sociální poradenství

Tuto službu dle definice zákona v regionu poskytují 3 poskytovatelé. Dále jsou v regionu další tři neformální poradny.

První dva poskytovatelé sociální služby se zaměřují na odborné sociální poradenství ambulantní formou. Místo poskytování je v Rumburku a v Krásné Lípě. Od ledna 2013 byla nově otevřena poradna v Jiříkově a Šluknově. Oba poskytovatelé se vzájemně doplňují ve dnech poskytování služby v Jiříkově a Šluknově. Poradna třetího poskytovatele se zaměřuje na zájemce ze sídliště Šluknov. Další navštěvovaná poradna je neformální poradna, která se zaměřuje na „protidluhové poradenství“. Jeden poskytovatel neformální poradny pracuje pouze v rámci projektu na podporu zaměstnanosti a působí ve Varnsdorfu.

Dle vnitřních statistik poraden se na poradny obracejí občané okolních obcí a počty zájemců narůstají. Z dosavadní praxe lze dovodit, že narůstá počet osob s finančními problémy, množí se případy osobního bankrotu, exekucí nemovitostí apod. Mezi občany zájem o poradenskou činnost v této oblasti narůstá. Poradny nevidují odmítnuté zájemce z kapacitních důvodů, pouze prodloužení objednacích lhůt. Objednacích lhůt se nyní pohybuje od 1 dne po tři týdny.

Rovněž v oblasti poradenské činnosti není pokryta oblast Poustevny, Mikulášovic, Šenova, Vilémova. Město Varnsdorf projevuje zájem o zřízení odborného sociálního poradenství. Zároveň obce Jiříkov a Šluknov jsou pokryty na úkor okamžité kapacity poraden v Rumburku a Krásné Lípě.

Současná okamžitá kapacita regionu ve službě odborné sociální poradenství je 6.

Optimální kapacita by pro region byla 10.

Azylové domy

Službu azylového domu, dle zákona o sociálních službách, poskytují dva poskytovatelé. V regionu je také 6 komerčních ubytoven s celkovou kapacitou 250 lůžek.

První poskytovatel sociální služby poskytuje služby pro muže, ženy i rodiče s dětmi. Je to jediný poskytovatel v regionu řešící „bezdomovectví“ jednotlivců, tedy mužů a žen. V současné době, při stejné kapacitě, poskytuje služby převážně rodičům s dětmi. V azylovém domě je registrováno průběžně 20 odmítnutých žadatelů z kapacitních důvodů, z cílové skupiny muži-ženy a 2 žádosti rodičů s dětmi. Situaci jednotlivců v regionu částečně řeší ubytovny. Některé vznikly v nedávné době. Většina uživatelů, kteří jsou vyloučeni z registrované pobytové služby, odchází na tyto ubytovny. Ubytovny ve Varnsdorfu a jedna ubytovna v Rumburku ubytovává rodiny s dětmi. Všechny ubytovny vykazují taktéž plnou kapacitu. Případné uvolněné místo je vždy brzy obsazeno. V souladu s dokumentem „Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020“ není ubytovna řešením problematiky osob bez přístřeší.

Některé obce jsou připraveny na řešení situace osoby bez přístřeší na svém území. Obec Dolní Poustevna má ubytovnu pro osoby bez přístřeší pro 10 osob za velmi příznivou cenu. Město Mikulášovice má domluvena 2 krizová lůžka v nedalekém sociálním zařízení.

Druhý poskytovatel sociální služby má cílovou skupinu „matky s dětmi s handicapem“, s působností celorepublikovou, tedy i Šluknovsko. Pobyt v tomto azylovém domě je dlouhodobý, tak aby děti mohly zažít „pocit domova“. Z těchto důvodů kapacita tohoto zařízení může jen velmi obtížně reagovat na zvyšující se potřebu této služby v regionu.

V regionu je stále poptávka po azylových domech pro rodiče s dětmi pro Rumburk, Šluknov, Varnsdorf (i když Varnsdorf používá pro tuto cílovou skupinu ubytovnu).

S ohledem na množství neuspokojených žadatelů o službu je potřeba navýšit kapacitu služby u cílové muži a ženy na minimální stav 22 míst v okamžité kapacitě, 28 míst v optimální kapacitě. Dále je potřeba zřídit službu azylového bydlení pro rodiče s dětmi, s minimální kapacitou 25 míst.

Kontaktní centra

Tuto službu v regionu poskytuje pouze jeden registrovaný poskytovatel. Zaměřuje se na poskytování sociálních služeb problémovým uživatelům drog. Poskytovatel v případě, že se uživatel rozhodne pro řešení své situace, poskytne odbornou terapeutickou intervenci. Služby jsou poskytovány bezplatně. Zařízení je začleněné do systému služeb poskytujících sekundární a terciární prevenci drogových závislostí. Při kontaktu se zařízením má klient možnost vystupovat anonymně.

Poskytovatel pociťuje nedostatečnou kapacitu. Při setkání pracovní skupiny byl ostatními poskytovateli vyjádřen požadavek této služby ve Varnsdorfu.

Současná kapacita je 2.

Optimální kapacita, pro možné pokrytí služby ve Varnsdorfu, je 3.

Nízkoprahová denní centra

V regionu není žádný registrovaný poskytovatel. Ekvivalent této služby není poskytován ani jinou neformální službou.

Služba zcela chybí. Oficiální vznesená poptávka není.

S ohledem na problematiku osob bez přístřeší především v zimních měsících, by služba alespoň v tomto období měla existovat. Osoby bez přístřeší se zdržují téměř ve všech větších městech regionu, nesoustředí se do Varnsdorfu nebo Rumburku. I když v těchto městech je osob bez přístřeší nejvíce. **Optimální okamžitá kapacita za celý region by byla 10.**

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Tuto službu poskytuje v regionu 5 registrovaných poskytovatelů. Dalších 12 neformálních služeb v regionu má podobnou náplň. Poskytovatelé mají určenu shodnou cílovou skupinu dětí a mládež od 6 - 26 let. Poskytovatel v Rumburku se specializuje na mládež od 13 do 26 let. Poskytovatel v Krásné Lípě na mládež v sociálně vyloučených lokalitách. Činnost registrovaných služeb je většinou dlouholetá. Služby jsou zřizovány v místech aktuální potřeby. Na pracovní skupině zazněla poptávka po registrované službě NZDM v Jiřikově, Křečanech a Mikulášovicích. Na osobních konzultacích s členy pracovní skupiny byl doplněn poznatek o tom, že pro malé obce je výhodnější „klub pro děti“, který je na rozdíl od NZDM pro obce finančně únosnější.

Činnost registrovaných služeb je doplňována činností neoficiálních služeb, které mohou být často velmi efektivní například školními kroužky. Většina základních škol zajišťuje v odpoledních hodinách zájmové aktivity, které plní funkci vhodného trávení volného času dětí.

Služby nevidují neuspokojené zájemce, pouze odmítnuté zájemce, kteří nespádají do okruhu cílové skupiny. Poskytovatelé různých sociálních služeb identifikovali potřebu vzniku NZDM v blízkosti ulice „Kovářská“ ve Varnsdorfu, kde se v odpoledních a večerních hodinách soustřeďuje „problematická“ mládež. S ohledem na rodové struktury ve Varnsdorfu děti z této lokality nechtějí do prvního NZDM docházet, zároveň by nově vzniklou poptávku toto NZDM kapacitně těžko uspokojilo.

Současná okamžitá kapacita služby v regionu je 140. Optimální stav je 160 až 180 míst, pokud by se do poptávky zahrnul zájem obcí Jiřikov, Křečany a Mikulášovice.

Noclehárny

Poskytovatel působí na území Varnsdorfu. Varnsdorf je pro cílovou skupinu a možnost např. pěšího dojití, pro osoby z Rumburku, nedostupný. Také je v této službě dáвана přednost zájemcům z Varnsdorfu. Noclehárna nepřijímá ženy. Služba zcela chybí v Rumburku. Oficiální poptávka vzniká v zimních měsících. Osoby bez přístřeší přespávají v opuštěných budovách. V období velkých mrazů dochází k pravidelné, nucené hospitalizaci těchto osob pro např. omrzliny. Opakovaně, v posledních třech letech, bylo takto hospitalizováno cca 5 osob ročně.

V regionu není pokryta služba noclehárny pro Rumbursko a noclehárna pro ženy na celý region Šluknovsko. Optimální okamžitá kapacita by byla 19 lůžek. Pro cílovou skupinu mužů 14 (9 Varnsdorf a 10 Rumburk), 5 pro cílovou skupinu ženy pro Šluknovsko.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Tuto službu dle zákona o sociálních službách v regionu poskytuje 5 poskytovatelů. Jedna organizace poskytuje obdobnou službu v rámci projektu Nadace Terezy Maxové.

Služba SAS je v regionu doplňována, případně zastupována, terénními pracovníky obcí (tj. Varnsdorf, Rumburk, Šluknov). Stejně jako u služby terénní programy, je rozdíl v tom, kdo službu vykonává. Pracovníci městských úřadů spoluprací s rodinou zahajují nejčastěji formou šetření, na základě určitého podnětu a následně je jejich práce v rodině pak poskytována formou „dohledu“. Ostatní poskytovatelé sociálních služeb, nabízejí na úvod spolupráci, kterou zahájí až po projevení zájmu rodiny. Často je obsahově stejná služba poskytována i prostřednictvím terénních programů.

Všichni poskytovatelé poskytují tuto službu formou terénní i ambulantní. Vzájemně se liší pouze lokalitou poskytování služby. Cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi nacházející se v nepříznivé sociální situaci. Poskytovatel v Krásné Lípě zpřesňuje toto vymezení cílové skupiny na „rodiny s dětmi sociálně vyloučené nebo vyloučením ohrožené“.

Jednotliví poskytovatelé se shodli na tom, že služba nepokrývá obce: Mikulášovice, Vilémov, Velký Šenov, Poustevna. Poskytovatel služby na území Krásné Lípy sděloval, že poptávka po jejich službě mimo Krásnou Lípou je vysoká. Služba se také neposkytuje na Varnsdorfsku, kde je zastoupena službou „terénní programy“.

Současná okamžitá kapacita je 7 a to pro terénní i ambulantní formu, neboť udávané kapacity jsou

poskytovány stejnými pracovníky.

Vzhledem k tomu, že určité části regionu jsou personálně pokrývány na úkor okamžité kapacity jinde a počty rodin, které se ocitají v nepříznivé sociální situaci narůstá, je požadovaná kapacita stanovena na 13 až 15. Resp.: ambulantní 10- 15, terénní 11- 15.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Sociální služba není v regionu poskytována a pracovní skupina z důvodu chybějících údajů nestanovila její optimální kapacitu.

Sociálně terapeutické dílny

Tuto službu dle definice zákona v regionu poskytuje jeden dlouholetý poskytovatel. Cílovou skupinou tohoto poskytovatele jsou osoby se zdravotním postižením. Dílna je poskytována v Dolní Poustevně (výtvarně řemeslná), ve Šluknově (dřevařská, šicí, keramická a modelářská) a ve Vilémově. Zcela chybí tento typ služby pro osoby z cílových skupin, na které jsou zaměřeny služby sociální prevence. Poskytovatel je ochoten přijímat osoby z cílové skupiny (služby soc. prevence), pokud mají také zdravotní postižení (a často mají), ti jsou ale limitováni finančními prostředky na dojíždění. Dílny jsou ve Šluknově, Dolní Poustevně a Vilémově, což jsou odlehlejší části regionu, kde je zároveň menší dopravní obslužnost. Dále se koncepčně nedoporučuje slučovat cílové skupiny služeb prevence a péče. Služba je částečně nahrazována službami poskytovatelů „sociální rehabilitace“. Dále zaměstnáváním v rámci veřejně prospěšných prací, které je organizováno většinou měst v regionu. Současná kapacita této služby je 22, pro osoby se zdravotním postižením. Dle sdělení poskytovatele, by optimální kapacita, s ohledem na neuspokojené pohledávky a probíhající transformaci v regionu, byla 30.

V regionu zcela chybí tento typ služby pro osoby, na které jsou zaměřeny služby prevence, tj. například pro osoby bez přístřeší. Mezi poskytovateli bylo hovořeno o potřebě vzniku této služby pro uživatele azylových domů. Optimální kapacita by pro tuto cílovou skupinu byla minimálně 10 míst, optimálně 20 míst.

Terénní programy

Tuto službu dle definice zákona o sociálních službách v regionu poskytují tři poskytovatelé. Dále je obdobná služba poskytována městským úřadem, prostřednictvím jeho zaměstnanců. Všichni poskytovatelé se zaměřují na osoby v nepříznivé sociální situaci, etnické menšiny, osoby bez přístřeší, osoby v krizi, v sociálně vyloučených lokalitách a osoby vedoucí rizikový způsob života. Jeden pracovník městského úřadu je zaměřen pouze na osoby bez přístřeší.

Na pracovní skupině bylo diskutováno: Terénní programy chybí zejména v oblasti obcí Mikulášovice, Poustevna, Velký Šenov, Lipová. Ze strany obcí není o tyto služby zájem. Z rozhovorů se starosty a zástupci některých obcí vyplynulo, že se domnívají, že v obcích nemají osoby „sociálně vyloučené“ nebo „sociálním vyloučením ohrožené osoby“, proto nemají potřebu těchto služeb.

Stejně jako u služby SAS je rozdíl v tom, kdo službu vykonává. Pracovníci města práci zahajují většinou formou šetření na konkrétní podnět a jejich práce v rodině je následně formou dohledu. Neziskové organizace nabízejí spolupráci a jsou povinny respektovat vůli uživatele při řešení nepříznivé sociální situace. Z těchto důvodů mají města často kapacitu služby určenou lokalitou, tzn. konkrétní pracovník určený pro konkrétní obec ze správního území a nelze u tohoto zde proto sledovat množství kapacitně odmítnutých zájemců.

Většina poskytovatelů v regionu preferuje dlouhodobější spolupráci s uživateli a mají snahu udržet kontakt s uživatelem i po přestěhování v rámci regionu. Proto se jednotlivé lokality působnosti částečně překrývají. Poskytovatelé se shodli na tom, že problematika sociálního vyloučení osob je rozsáhlá, služba „může hasit jen některé věci“, situace rodin a osob je „pod prahem řešitelnosti sociální službou“. Počet osob v tíživé sociální situaci roste.

Současná okamžitá kapacita služby je 18 (včetně terénních pracovníků MěÚ).

S ohledem na rostoucí počet osob, které se ocitají v nepříznivé sociální situaci, se optimální kapacita stanovila na 23.

Službu pro cílovou skupinu osob se závislostí v regionu poskytuje pouze jeden registrovaný poskytovatel, prostřednictvím svých dvou pracovníků. Tito pracovníci jsou v Rumburku, vyjíždí do Varnsdorfu. Program je zaměřen na poskytování zdravotně sociálních služeb komunitě pouličních uživatelů drog.

Dalším cílem tohoto projektu je navázání a udržení kontaktu s těmito klienty a jejich odkazování na služby Kontaktního a poradenského centra popřípadě zprostředkování kontaktu na jinou sociální službu. Program je určen cca pro 150 klientů žijících nebo se trvale zdržujících na území měst Rumburk a Varnsdorf. Klienti terénního programu Varnsdorf jsou převážně injekční uživatelé pervitinu a dále uživatelé inhalačních látek převážně romského etnika, kteří mají specifické požadavky a nemají tendence ke kontaktu s Kontaktním centrem. Terénní programy probíhají převážně v centrech výše zmíněných měst a v předem vytipovaných problémových lokalitách, kde dochází ke shromažďování cílové skupiny

Dle pracovníků služby chybí terénní program pro lokality Šluknov, Jiříkov, Křečany, Krásná Lípa.

Současná kapacita je 2. Optimální kapacita pro pokrytí požadovaného rozšíření je 4.

Sociální rehabilitace

Tuto službu, dle definice zákona poskytují dva poskytovatelé. Podoba této služby v regionu je poskytována původně jako „Podporované zaměstnávání“. Rozšířený pohled, ve smyslu „ucelené rehabilitace“ používá první i druhý poskytovatel.

První poskytovatel v rámci této služby poskytuje: denní centrum, tréninkový byt, podporované zaměstnávání. Poskytovatel se specializuje na osoby s chronickým duševním, zdravotním, tělesným nebo mentálním postižením nebo sluchovým postižením.

S ohledem na vzrůstající počet zájemců o službu a také na probíhající proces transformací sociálních služeb v regionu, se poskytovatel vyjádřil ke kapacitě služby dle jednotlivých programů takto:

U denního centra by bylo potřebné současnou kapacitou 6 (tj. 6 asistentů, kdy se každý věnuje 8 uživatelům), rozšířit na 10.

Tréninkový byt: okamžitá současná kapacita 1 (tj. jeden asistent, který se věnuje 1 klientovi) Asistent je z řad asistentů předchozího programu. V tomto programu je kapacita dostačující.

Podporované zaměstnávání se současnou okamžitou kapacitou 3, by bylo třeba rozšířit na 5.

Druhý poskytovatel se zaměřuje, kromě osob s tělesným a kombinovaným postižením, také na osoby přicházející z výkonu trestu nebo osoby odcházející z výchovných ústavů. Druhý poskytovatel, také dle konceptu „ucelené rehabilitace“ poskytuje dva související programy. V tomto případě jsou oba programy v podobě registrované sociální služby: sociální rehabilitace v podobě „podporovaného zaměstnávání“ a osobní asistence.

U osobní asistence je cílová skupina shodná s cílovou skupinou služby sociální rehabilitace. Služba osobní asistence sice není službou sociální prevence, ale v případě tohoto poskytovatele, vzhledem k provázání a doplnění obou služeb, tuto funkci zde plní.

Pracovníci této služby se k požadované kapacitě služby vyjádřili takto:

Sociální rehabilitace má současnou okamžitou kapacitu 2 (tj. dva zaměstnanci, každý 6 uživatelů).

Jako optimální kapacitu uvádějí 4.

Osobní asistence má okamžitou kapacitu 3 (tři zaměstnanci). Jako optimální byla určena kapacita 6.

Současná kapacita služby pro region je 15. Vzhledem množství neuspokojených zájemců je tato kapacita poskytovateli považována jako minimální.

Optimální okamžitá kapacita za celý region by byla 25.

